

Opleiden in Samenwerkingsverband

Dit document is bedoeld als richtlijn voor praktijkopleidingsinstellingen die deel uitmaken van een proeftuin of overwegen een proeftuin te starten. Het woord proeftuin betekent in deze een samenwerkingsverband dat voldoet aan de voorwaarden die TOP Opleidingsplaatsen hiervoor stelt en waarvoor bonusplekken worden toegewezen. In dit document leest u de noodzaak van waaruit de proeftuinen zijn opgestart, welke proeftuinen er tot nu toe actief zijn en aan welke voorwaarden een proeftuin moet voldoen.

1. Achtergrond

Geconstateerd is dat met betrekking tot de opleiding tot gz-psycholoog zich een aantal, door veldpartijen erkende, knelpunten voordoen. Onderdeel van de problematiek is o.a.:

- Een groot aantal PIOG's lopen hun praktijkstage in één sector. Er wordt dus niet 'breed' genoeg opgeleid.
- Samenwerkingsverbanden die het mogelijk maken om de opleiding te organiseren langs de lijnen van consortia van praktijkopleidingsinstellingen, waarmee de PIOG in de breedte van de gezondheidszorg opgeleid kan worden, komen nog onvoldoende van de grond. Dit wordt in de hand gewerkt door de huidige toewijzingssystematiek, maar ook door de wijze van financiering.
- Veel kleine praktijkopleidingsinstellingen lopen tegen geldende regelgeving¹ aan, kunnen onvoldoende investeren in de benodigde infrastructuur en hebben moeite om het werkgeverschap vorm te geven.
- Veel praktijkopleidingsinstellingen, in met name de verpleeghuiszorg, ziekenhuiszorg, revalidatie- en gehandicaptenzorg, krijgen geen beschikte opleidingsplaatsen toegewezen of kunnen geen continuïteit van opleiden bieden, mede door het lage historische opleidingsvolume (HOV) van deze praktijkopleidingsinstellingen.
- Voor praktijkopleidingsinstellingen met een beperkte opleidingscapaciteit is het lastig om variëteit aan de opleidingen te kunnen bieden en is het in stand houden van een adequate opleidingsinfrastructuur een uitdaging.

De veldpartijen hebben het, om bovenstaande redenen, wenselijk geacht dat TOP Opleidingsplaatsen in 2018 het project proeftuinen heeft gestart en dit tot in ieder geval het toewijzingsjaar 2023 zal blijven ondersteunen. De ondersteuning vanuit het bureau van TOP Opleidingsplaatsen is o.a. in de vorm van advies, de organisatie van centrale informatiemomenten en het toekennen van bonusplekken.

2. Doelstelling proeftuinen

In de praktijk werken grote en kleinere instellingen regelmatig samen om een brede opleiding aan te bieden. Om deze ontwikkeling verder te stimuleren en te faciliteren heeft TOP Opleidingsplaatsen de proeftuinen mogelijk gemaakt. Deze proeftuinen bestaan uit samenwerkende instellingen die als opdracht hebben om innovatieve oplossingen te vinden voor (de uitdagingen en knelpunten die ontstaan bij) het gezamenlijk opleiden, zodat hiervan geleerd kan worden en de ontwikkelde aanpakken te zijner tijd overgenomen kunnen worden door andere regionale samenwerkingsverbanden.

¹ De regelgeving van de opleidingsinstellingen, CRT, TOP Opleidingsplaatsen, de NZa.

3. Huidige proeftuinen

De eerste proeftuinen zijn in 2018 gestart en op verschillende momenten door het onderzoeksbureau Common Eye geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties konden de proeftuinen zich verder ontwikkelen. In 2021 heeft er een eindevaluatie plaatsgevonden en worden de huidige proeftuinen niet verder gemonitord door het onderzoeksbureau, maar uiteraard wel door TOP Opleidingsplaatsen. De volgende proeftuinen zijn voor het toewijzingsjaar 2022 actief:

1. Altrecht
2. GGZ Breburg
3. GGZ Friesland
4. GGZ Noord-Holland-Noord
5. GGZ Oost-Brabant
6. ProPersona
7. Vincent van Gogh

De eindevaluatie van Common Eye laat zien dat de proeftuinen de betrokken praktijkopleidingsinstellingen enthousiast hebben gemaakt voor het gezamenlijk opleiden. De meerwaarde wordt herkend in uniformiteit en kwaliteit van de opleiding. Door de proeftuinen zijn globaal drie verschillende modellen gehanteerd om samen op te leiden: detachering, uitruil met gesloten beurs of detachering met centraal werkgeverschap. Uit de evaluatie komt dat alle drie de samenwerkingsmodellen geschikt zijn voor bredere toepassing in het veld. Informatie over de drie modellen is terug te vinden op de website van TOP Opleidingsplaatsen onder het kopje '[Samen Opleiden](#)'. Daarnaast vindt u hier informatie over de samenstelling van de proeftuinen, de bestuursvorm en voorbeelden van logistieke en administratieve afspraken.

4. Voorwaarden Proeftuinen

Er is een aantal voorwaarden waaraan een proeftuin dient te voldoen alvorens zij daadwerkelijk als proeftuin erkend wordt door TOP Opleidingsplaatsen en de 20% bonusplekken toegewezen kan krijgen. De voorwaarden zijn afgeleid van wensen vanuit de veldpartijen in combinatie met de ontwikkelingen die zich momenteel voordoen in de zorgvraag en in opleidingenland.

1. Het samenwerkingsverband biedt aan kleinere praktijkopleidingsinstellingen, die zelfstandig niet aan alle opleidingseisen kunnen voldoen, de mogelijkheid om door middel van het samenwerkingsverband voor een erkenning in aanmerking te komen. Er dient sprake te zijn van een evenwichtige verhouding tussen praktijkopleidingsinstellingen die zelfstandig aan de erkenningseisen voldoen en praktijkopleidingsinstellingen die deel uit moeten maken van een samenwerkingsverband om voor erkenning in aanmerking te komen. Bij twijfel beslist het bestuur van TOP Opleidingsplaatsen of de samenstelling voldoende evenwichtig is.
2. De opleidingstrajecten die binnen het samenwerkingsverband worden vormgegeven, bestaan uit minimaal twee praktijkgedeeltes in verschillende praktijkopleidingsinstellingen. Waarbij de duur van de praktijkgedeeltes evenredig verdeeld is.
3. In het samenwerkingsverband zijn minimaal vier praktijkopleidingsinstellingen uit verschillende sectoren vertegenwoordigd, waarbij de aandacht met name ligt op de verpleeghuiszorg, ziekenhuiszorg, revalidatie- en gehandicaptenzorg. De sectoren die TOP Opleidingsplaatsen onderscheidt zijn: de ggz-sectoren (basis ggz en specialistische ggz,

uitgevoerd in instellingen en vrijevestigde praktijken), de sectoren gehandicaptenzorg, ouderenzorg, epilepsie, revalidatie, ziekenhuiszorg, zelfstandige forensische instellingen en zelfstandige instellingen voor de jeugdzorg en verslavingszorg.

4. Het samenwerkingsverband berust op een bestuurlijke overeenkomst, waarin is bepaald hoe het gezamenlijk opleiden wordt vorm gegeven, hoe de werving en selectie (gezamenlijk) wordt aangepakt, welke praktijkopleidingsinstelling de rol van regisseur op zich neemt, hoe het werkgeverschap is vorm gegeven en hoe de kosten en opbrengsten worden verdeeld.
5. Het samenwerkingsverband heeft voldoende omvang. Het minimum opleidingsvolume van het samenwerkingsverband is, op basis van het gezamenlijke HOV, acht gesubsidieerde instroomplaatsen.

Belangrijk is dat de proeftuin de volgende zaken in acht neemt bij het opstellen van de samenwerking:

- De praktijkopleidingsinstellingen binnen een proeftuin vragen gezamenlijk hun opleidingsplaatsen aan bij TOP Opleidingsplaatsen en het samenwerkingsverband verdeelt de toegewezen instroomplaatsen (en voor het tweede jaar de doorstroomplaatsen) over de aangesloten praktijkopleidingsinstellingen.
- Hoofdopleiders en opleidingsinstellingen worden actief betrokken bij de te ontwikkelen opleidingsroutes en deze worden door de hoofdopleiders goedgekeurd.
- Het samenwerkingsband komt overeen waar de regierol wordt belegd, wat de verantwoordelijkheden zijn van de betrokken praktijkopleidingsinstellingen en wie de verantwoordelijke contactpersoon is binnen de verschillende praktijkopleidingsinstellingen.
- Het samenwerkingsverband ontwikkelt een gezamenlijke visie op opleiden en de beschikbare *knowhow* en infrastructuur wordt met alle deelnemers gedeeld (een opleidingsteam). De gezamenlijke visie wordt neergelegd in een opleidingsplan.
- De werving en selectie van PIOG's wordt gezamenlijk opgepakt binnen het samenwerkingsverband.
- In het samenwerkingsverband worden afspraken gemaakt met betrekking tot de aansprakelijkheid als betrokken praktijkopleidingsinstellingen de gemaakte afspraken naar elkaar of naar derden niet nakomen. Daarnaast worden regels afgesproken met betrekking tot het in- en uitreden van praktijkopleidingsinstellingen. Dit alles in het kader van een procedure bij eventuele conflicten of andere onvoorziene omstandigheden.
- De proeftuin ontwikkelt een gezamenlijke oplossing voor het werkgeversvraagstuk voor de PIOG's. De proeftuin stelt vast welke kosten gemaakt worden in de proeftuin en welke verdeelsleutel gehanteerd wordt met het oog op een evenwichtig kosten- en opbrengstenmodel.
- De proeftuin is bereid mee te werken aan een of meer platformbijeenkomsten om de opgedane kennis met collega-proeftuinen te delen.
- Kandidaat-proeftuinen ondertekenen op bestuursniveau een intentieverklaring dat de hierboven genoemde punten geregeld worden of dat daar een begin mee wordt gemaakt in het aanmeldingsjaar.

5. Bonusplaatsen

TOP Opleidingsplaatsen kent op basis van de toegekende opleidingsplaatsen 20% extra bonusplaatsen toe aan de proeftuinen. De proeftuin beslist vervolgens hoe de toegekende opleidingsplaatsen intern verdeeld worden (op basis van de ontworpen opleidingsroutes) en geeft dit aan TOP Opleidingsplaatsen door die deze verdeling opneemt in het definitief toewijzingsvoorstel. Vervolgens vragen de individuele praktijkopleidingsinstellingen de beschikbaarheidsbijdrage aan op basis van de aan hen toegewezen opleidingsplaatsen.

6. Aanvragen opleidingsplekken

Het aanvragen van opleidingsplekken door een proeftuin kan op verschillende manieren geschieden. Wanneer het samenwerkingsverband ervoor kiest één praktijkopleidingsinstelling op te laten treden als werkgever kan deze praktijkopleidingsinstelling de plaatsen aanvragen. Hiervoor is het nodig om het HOV van alle praktijkopleidingsinstellingen samen te voegen. Hiervoor wordt het HOV-formulier gebruikt ([zie website](#)). Een tweede mogelijkheid is dat de praktijkopleidingsinstellingen afzonderlijk plaatsen aanvragen en aangeven hoeveel plaatsen zij willen inbrengen in het samenwerkingsverband. Praktijkopleidingsinstellingen die hun erkenning gedeeltelijk ontlenen aan het samenwerkingsverband dienen al hun plaatsen in te brengen in het samenwerkingsverband. Als derde optie kan er gekozen worden voor een combinatie van bovengenoemde manieren van aanvragen. Een proeftuin kan namelijk bestaan uit verschillende praktijkopleidingsinstellingen die hun HOV samenvoegen en praktijkopleidingsinstellingen die hun eigen aanvragen blijven doen.

Op basis van de gezamenlijke aanvraag bepaalt TOP Opleidingsplaatsen op hoeveel plaatsen het samenwerkingsverband recht heeft en rekent uit hoeveel bonusplaatsen het samenwerkingsverband krijgt. Het is de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband om het aantal toegewezen plaatsen inclusief de bonusplaatsen te verdelen. TOP Opleidingsplaatsen neemt vervolgens deze verdeling op in het definitief toewijzingsvoorstel.

Nieuwe samenwerkingsverbanden (in oprichting) dienen zich voor 1 februari voorafgaand aan de start van het beoogde opleidingsjaar bij TOP Opleidingsplaatsen aan te melden door middel van het formulier 'Aanmelding nieuwe proeftuin door regiehouder 20xx' dat u kunt vinden op de website van TOP Opleidingsplaatsen onder het kopje '[Samen opleiden](#)'. Het formulier dient te worden ingezonden door de regievoerder van het samenwerkingsverband. Op basis van deze aanvraag zal TOP Opleidingsplaatsen een eerste beoordeling geven of de proeftuin aan de voorwaarden voldoet. Voor 1 april voorafgaand aan de start van het beoogde opleidingsjaar dient vervolgens de definitieve aanvraag gedaan te worden. U gebruikt hiervoor het formulier 'Definitieve aanmelding nieuwe proeftuin door regiehouder 20xx' dat u eveneens kunt vinden op de website van TOP Opleidingsplaatsen. Dit formulier dient ondertekend te worden door alle praktijkinstellingen die deel uitmaken van het samenwerkingsverband. Op basis van dit formulier zal TOP Opleidingsplaatsen vaststellen of u aan de voorwaarden voldoet en recht heeft op bonusplaatsen.